

Počítače v českých domácnostech

Před 20 lety si téměř nikdo z nás neuměl představit, že by mohl mít doma počítač. V roce 2011 jím bylo vybaveno již **šest z deseti českých domácností**.

V oblíbeném filmu Zdeňka Trošky Slunce, seno, erotika neváhalo rodina Škopkova opustit rodné Hořovice a vycestovat na Západ, jen aby si mohla pořídit technologickou novinku – osobní počítač. Psal se rok 1991 a dnes tolik běžné po-

čítače patřily spíše k výstřelkům, které měl doma málokdo. Během uplynulých dvaceti let se situace ale dramaticky změnila a pro šest českých domácností z deseti je počítač neodmyslitelnou součástí domácího vybavení podobně jako televize či sporák.

Počítač se v českých domácnostech, na rozdíl od televize či radia, zabydlel poměrně nedávno. Například v roce 1991 mělo osobní počítač pouze 3,5 % domácností. I o deset let později byl počítač v našich domácnostech spíše výjimkou. V roce 2001 jej vlastnilo 15 % domácností, což je ve srovnání například se skandinávskými státy, kde měla počítač již více než polovina domácností, hodnota stále zanedbatelná.

Nové tisíciletí přineslo nový trend a stále více Čechů si začalo pořizovat do svých domácností počítač. Nicméně ten pravý počítačový rozmach přišel až po roce 2005. Ve 2. čtvrtletí roku 2011 vlastnilo počítač v České republice bezmála 2,7 mil. domácností (65 % všech domácností). Od roku 2005 vzrostl počet domácností vybavených osobním počítačem téměř o 1,5 milionu.

V českých domácnostech stále dominují počítače stolní. V roce 2011 mělo doma tento typ počítače téměř 50 % domácností. Rok od roku se zvyšuje počet domácností používajících také přenosný počítač. V současné době je přenosným počítačem vybavena třetina domácností, přičemž před 5 lety

jej vlastnilo pouze 7 % domácností. Zvyšuje se i podíl domácností se dvěma a více počítači, takových byla v roce 2011 pětina.

Z výsledků výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií vyplynulo, že limitujícím faktorem pro pořízení, či nepořízení osobního počítače je celkový příjem domácnosti. Průzkum ukázal, že pouze 27 % domácností s nejnižším příjmem vlastnilo počítač. Naopak u domácností s nejvyšším příjmem se vybavenost pohybovala okolo 94 %. Nutno však dodat, že za poslední dva roky vzrostl počet domácností s nejnižším příjmem (majících počítač) o třetinu. Příčinou může být fakt, že výpočetní technika se nejen neustále zdoko-

Šetření o využívání ICT

Domácnost s počítačem je domácnost, která v době šetření (2. čtvrtletí sledovaného roku) uvedla, že alespoň jeden její člen měl doma přístup k stolnímu nebo přenosnému počítači (vlastní, služební, půjčený atd.).

Data pocházejí z ročního Výběrového šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci. Od roku 2006 probíhá toto šetření podle nařízení Evropské komise a Evropského parlamentu ke statistikám informační společnosti: „Regulation No 808/2004“ a tím umožňuje přinášet srovnatelné údaje s jednotlivými zeměmi EU.

Údaje, které uvádí Eurostat za české domácnosti, se mírně odlišují od údajů, které za ČR publikuje ČSÚ. Rozdíl je způsoben tím, že Eurostat do údajů zahrnuje pouze domácnosti, v nichž žije alespoň jedna osoba ve věku 16 až 74 let. ČSÚ standardně uvádí data za všechny domácnosti.

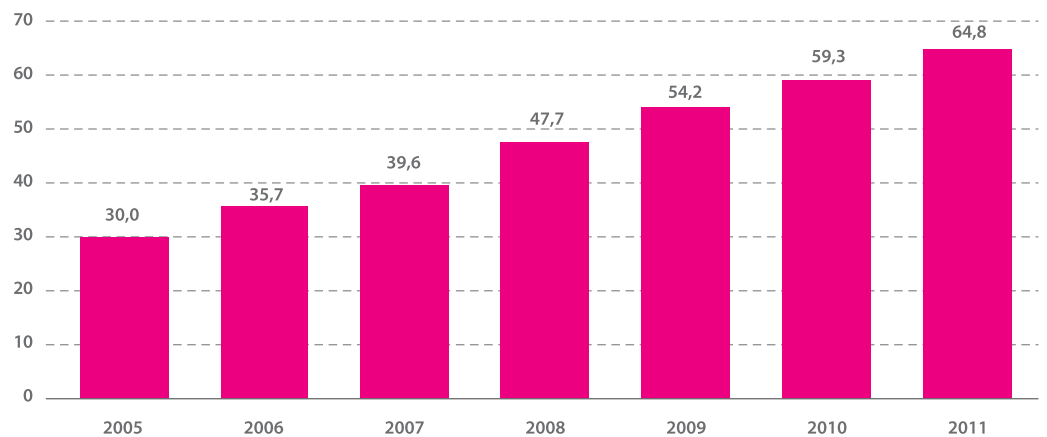
Více informací k tomuto tématu naleznete na: http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/domacnosti_a_jednotlivci



naluje, ale zároveň je stále cenově dostupnější. Což ostatně také potvrzuje výběrové šetření SILC, z něhož vyplývá, že z finančních důvodů si počítač nemůže dovolit pouze 6 % domácností.

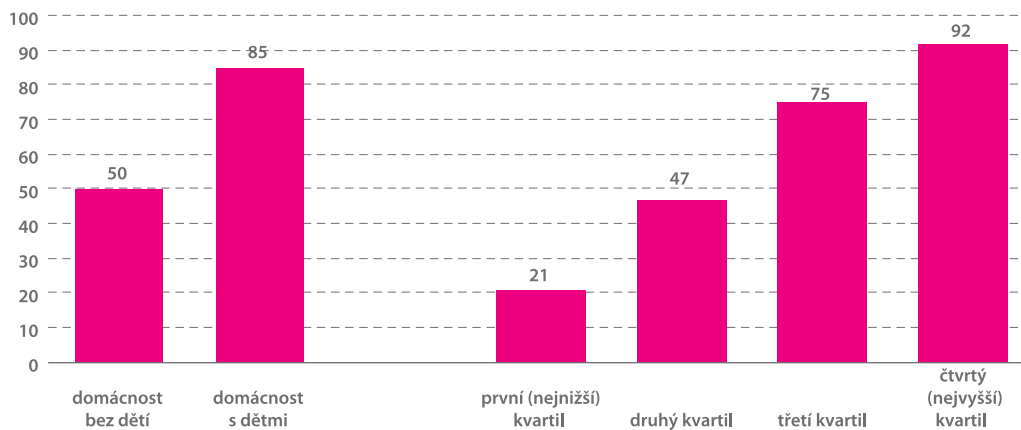
Ukazuje se také, že o pořízení počítače do domácnosti rozhoduje kromě příjmu i to, zda se jedná o domácnost s dětmi či bez nich. Zatímco domácnosti s dětmi byly v roce 2011 osobním počítačem vybaveny z téměř 87 %, domácnosti bez dětí pouze z 56 %. Lze vyslovit domněnku, že to je škola, která představuje důležitý impuls pro pořízení počítače do domácností s dětmi. Vždyť počítače se

Graf 1 | Domácnosti s osobním počítačem (% celkového počtu domácností)



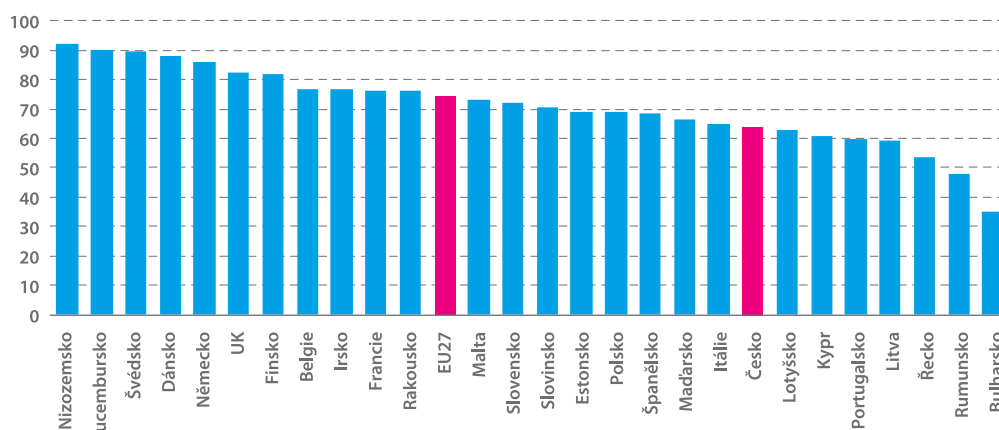
Zdroj: ČSÚ

Graf 2 | Domácnosti s osobním počítačem podle přítomnosti dětí a příjmu domácnosti (% celkového počtu domácností daného typu)



Zdroj: ČSÚ

Graf 3 | Domácnosti s osobním počítačem v roce 2010 (% domácností)



Zdroj: Eurostat

staly zcela běžnou součástí výuky ve školách. Většina domácností s dětmi může považovat počítač i za jakousi formu školní pomůcky.

Máme co dohánět

Z pohledu evropské sedmadvacítky však ve vybavenosti domácností počítači stále zaostáváme. V roce 2010 mělo osobní počítač 65 % českých domácností a v Evropské unii se jednalo v průměru o 74 % domácností. Na pomyslném žebříčku zemí EU by se tak české domácnosti umístily, pokud jde o vybavenost osobním počítačem, na 20. místě. Nepomohla by ani skutečnost, že v Česku od roku 2006 vzrostl počet domácností vybavených osobním počítačem nejvíce ze všech zemí EU, a to o 64 % v porovnání s třidvacetiprocentním nárůstem za průměr EU27. Nejvíce domácností vybavených osobním počítačem je tradičně ve skandinávských zemích, ale také například v Nizozemsku, Lucembursku nebo Německu. V těchto zemích má počítač devět z deseti domácností.

Romana Malečková
oddělení statistiky výzkumu,
vývoje a informační společnosti